

**00737/PL
WP 148**

Opinia 1/2008 dotycząca zagadnień ochrony danych związanych z wyszukiwarkami

przyjęta w dniu 4 kwietnia 2008 r.

Grupę roboczą powołano na mocy art. 29 dyrektywy 95/46/WE. Jest ona niezależnym europejskim organem doradczym w zakresie ochrony danych i prywatności. Zadania grupy określa art. 30 dyrektywy 95/46/WE oraz art. 15 dyrektywy 2002/58/WE.

Obsługę sekretariatu zapewnia Dyrekcja C (Sądownictwo Cywilne, Prawa i Obywatelstwo) Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa, B-1049 Bruksela, Belgia, Biuro nr LX-46 06/80.

Strona internetowa: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/index_en.htm

Spis treści

STRESZCZENIE	3
1. WPROWADZENIE	4
2. DEFINICJA „WYSZUKIWARKI” I MODEL BIZNESOWY	5
3. DANE JAKIEGO RODZAJU?	6
4. RAMY PRAWNE	8
4.1. Administratorzy danych użytkowników.....	8
4.1.1. Poszanowanie życia prywatnego jako prawo podstawowe	8
4.1.2. Zastosowanie dyrektywy 95/46/WE (dyrektywy w sprawie ochrony danych) 8	
4.1.3 Zastosowanie dyrektywy 2002/58/WE (dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej) i dyrektywy 2006/24/WE (dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych)	13
4.2 Dostawy treści	14
4.2.1. Wolność słowa a prawo do życia prywatnego	14
4.2.2 Dyrektywa w sprawie ochrony danych	14
5. LEGALNOŚĆ PRZETWARZANIA	16
5.1. Cele/uzasadnienia wskazywane przez operatorów wyszukiwarek.....	16
5.2. Cele i uzasadnienia w ocenie grupy roboczej.....	18
5.3. Wybrane problemy do rozwiązania w ramach branży	20
6. OBOWIĄZEK INFORMOWANIA OSÓB, KTÓRYCH DOTYCZĄ DANE	24
7. PRAWA OSÓB, KTÓRYCH DOTYCZĄ DANE	25
8. WNIOSKI.....	26
ZAŁĄCZNIK 1 PRZYKŁADOWE DANE PRZETWARZANE PRZEZ WYSZUKIWARKI I TERMINOLOGIA	30
ZAŁĄCZNIK 2	32

STRESZCZENIE

Dla osób korzystających z internetu i technologii pozyskiwania danych wyszukiwarki (ang. *search engines*) stały się już częścią życia codziennego. Grupa robocza powołana na mocy art. 29 dostrzega użyteczność oraz znaczenie wyszukiwarek.

W niniejszej opinii grupa robocza określa jednoznaczny zakres odpowiedzialności, jaki dyrektywa w sprawie ochrony danych (95/46/WE) nakłada na operatorów wyszukiwarek występujących w roli administratorów danych użytkowników. Europejskie przepisy dotyczące ochrony danych stosuje się również w określonych sytuacjach do operatorów wyszukiwarek występujących w roli podmiotów dostarczających treść (tj. listy wyników wyszukiwania), np. jeśli oferują oni usługę pamięci podręcznej lub specjalizują się w budowaniu profili osobistych. Zasadniczym celem niniejszej opinii jest znalezienie kompromisu pomiędzy uzasadnionymi potrzebami biznesowymi operatorów wyszukiwarek a ochroną danych osobowych użytkowników internetu.

W niniejszej opinii odniesiono się do definicji wyszukiwarek, rodzajów danych przetwarzanych w kontekście świadczenia usług wyszukiwania, ram prawnych, celów/podstaw uzasadniających przetwarzanie, obowiązku informowania osób, których dotyczą dane, oraz uprawnień tych osób.

Głównym wnioskiem wyrażonym w niniejszej opinii jest pogląd, iż dyrektywa w sprawie ochrony danych zasadniczo ma zastosowanie do przetwarzania danych osobowych przez wyszukiwarki, nawet jeśli ich siedziba mieści się poza EOG, oraz że w takiej sytuacji zadanie jednoznacznego określenia własnej roli w EOG i własnego zakresu odpowiedzialności w świetle dyrektywy spoczywa na operatorach wyszukiwarek. Jak zostało jednoznacznie wykazane, dyrektywa w sprawie zatrzymywania danych (2006/24/WE) nie ma zastosowania wobec operatorów wyszukiwarek.

Niniejsza opinia wyraża pogląd, iż dane mogą być przetwarzane wyłącznie w uzasadnionych celach. Operatorzy wyszukiwarek powinni usuwać lub nieodwracalnie anonimizować dane osobowe z chwilą, gdy przestają one służyć określonemu i uzasadnionemu celowi, w którym zostały zebrane oraz powinni móc w każdej chwili uzasadnić fakt zatrzymywania i trwałości stosowanych plików „cookie”. Wszelkie planowane wzajemne zestawianie danych użytkownika i działania zmierzające do uzupełnienia profilu użytkownika wymagają uzyskania jego zgody. Wyszukiwarki powinny umożliwiać redaktorom stron internetowych korzystanie z klauzuli *opt-out*, a wnioski użytkowników o aktualizację/odświeżenie pamięci podręcznych powinny być uwzględniane w trybie natychmiastowym. Grupa robocza przypomina o spoczywającym na wyszukiwarkach obowiązku uprzedniego jednoznacznego informowania użytkowników o wszelkich zamierzonych sposobach wykorzystania danych oraz obowiązku przestrzegania prawa użytkowników do łatwego dostępu do własnych danych, ich kontroli oraz sprostowania, zgodnie z art. 12 dyrektywy w sprawie ochrony danych (95/46/WE).

GRUPA ROBOCZA DS. OCHRONY OSÓB FIZYCZNYCH W ZAKRESIE PRZETWARZANIA DANYCH

powołana na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r.¹,

uwzględniając art. 29 i 30 ust. 1 lit. a) i ust. 3 tej dyrektywy oraz art. 15 ust. 3 dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r.,

uwzględniając art. 255 Traktatu WE i rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji,

uwzględniając własny regulamin wewnętrzny,

PRZYJMUJE NINIEJSZY DOKUMENT:

1. WPROWADZENIE

Operatorzy wyszukiwarek działających w sieci WWW pełnią istotną dla społeczeństwa informacyjnego rolę pośredników. Grupa robocza dostrzega konieczność i użyteczność wyszukiwarek oraz uznaje ich wkład w rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Z punktu widzenia niezależnych organów odpowiadających za ochronę danych w ramach EOG rosnące znaczenie wyszukiwarek w zakresie ochrony danych znajduje odzwierciedlenie w rosnącej liczbie skarg otrzymywanych od osób fizycznych (osób, których dane dotyczą) w związku z przypadkami potencjalnego naruszenia ich prawa do życia prywatnego. Odnotowano również znaczny wzrost liczby wniosków, płynących ze strony zarówno administratorów danych, jak i prasy, dotyczących wpływu usług wyszukiwania w sieci na ochronę danych osobowych.

Skargi ze strony osób, których dane dotyczą i wnioski ze strony administratorów danych i prasy odzwierciedlają dwie różne role, jakie w zakresie danych osobowych odgrywają wyszukiwarki.

W ramach pierwszej roli, polegającej na świadczeniu usług użytkownikom, wyszukiwarki gromadzą i przetwarzają ogromne ilości danych użytkowników, w tym danych gromadzonych środkami technicznymi w rodzaju plików „cookie”. Gromadzone są różne rodzaje danych – od adresów IP użytkowników indywidualnych, przez obszerne historie dotychczasowych wyszukiwań, aż po dane podawane przez samych użytkowników podczas rejestracji koniecznej do korzystania z usług spersonalizowanych. Zbieranie danych użytkowników rodzi wiele pytań. Sprawa AOL uświadomiła szerszemu kręgowi osób szczególne znaczenie danych osobowych, jakie trafiają do dzienników wyszukiwania². Zdaniem grupy roboczej wyszukiwarki,

¹ Dziennik Urzędowy nr L281 z 23.11.1995, s. 31,
http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/index.htm.

² Latem 2006 r. usługodawca opublikował przykładowe zapytania i wyniki dotyczące ok. 650 tys. użytkowników z okresu 3 miesięcy. Chociaż AOL zastąpił nazwiska użytkowników numerami, ustalenia dziennikarzy pokazują, że wyniki często można było powiązać z konkretnymi użytkownikami – nie tylko ze względu na przypadki tzw. „wyszukiwania z próżności” (ang. *vanity*

występujące w roli podmiotów gromadzących dane osobowe, jak dotąd w niedostatecznym stopniu wyjaśniały odbiorcom usług charakter i cel własnych działań.

W ramach swej drugiej roli, polegającej na dostarczaniu treści, wyszukiwarki pomagają w zapewnianiu odbiorcom na całym świecie łatwego dostępu do publikacji internetowych. Niektóre wyszukiwarki publikują dane ponownie w tzw. pamięci podręcznej (ang. *cache*). Pozyskując i porządkując rozproszone informacje różnego rodzaju dotyczące jednej osoby, wyszukiwarki są w stanie wytworzyć nowy obraz, stanowiący znacznie większe zagrożenie dla osoby, której dane dotyczą, niż w przypadku, gdyby każdy element danych publikowanych w internecie pozostawał odrębny. Zdolność wyszukiwarek do prezentacji i komasacji danych może mieć istotny wpływ na osoby fizyczne, zarówno w kontekście ich życia osobistego, jak i w kontekście społecznym, szczególnie w przypadkach, gdy dane osobowe udostępniane w wynikach wyszukiwania są niepoprawne, niepełne lub zbyt obszerne.

W dniu 15 kwietnia 2008 r. Międzynarodowa Grupa Robocza ds. Ochrony Danych w Telekomunikacji przyjęła wspólne stanowisko w sprawie ochrony prywatności i w sprawie wyszukiwarek³, zmienione następnie w dniach 6–7 kwietnia 2006 r.⁴. Grupa robocza wyraziła zaniepokojenie możliwościami tworzenia profili osób fizycznych przy pomocy wyszukiwarek. W omawianym wspólnym stanowisku opisano ewentualne zagrożenia dla prywatności osób fizycznych ze strony wyszukiwarek, a także fakt, iż wszelkie informacje osobowe publikowane na stronie internetowej mogłyby zostać wykorzystane w celu profilowania przez osoby trzecie.

Ponadto na XXVIII Międzynarodowej Konferencji Rzeczników Ochrony Danych i Prywatności przyjęto uchwałę w sprawie ochrony prywatności i w sprawie wyszukiwarek⁵ (Londyn, 2–3 listopada 2006 r.). W uchwale wezwano operatorów wyszukiwarek do poszanowania zasad prywatności określonych w ustawodawstwie krajowym wielu państw oraz w międzynarodowych dokumentach strategicznych i w traktatach, a także do odpowiedniej zmiany własnych praktyk. Poruszono w niej także kwestie dzienników serwerowych, łączonych zapytań i ich przechowywania oraz szczegółowego profilowania użytkowników.

2. DEFINICJA „WYSZUKIWARKI” I MODEL BIZNESOWY

Wyszukiwarki to, mówiąc ogólnie, usługi pomagające użytkownikom w odnajdywaniu informacji w sieci. Można podzielić je ze względu na typ pozyskiwanych danych, takich jak obrazy, filmy lub dźwięk, bądź ze względu na format. Nowy obszar rozwoju wyznaczają wyszukiwarki mające za zadanie przede wszystkim budowanie profili danych osób na podstawie danych osobowych wyszukanych w dowolnym miejscu w internecie.

search), tj. wyszukiwania informacji na własny temat, ale także poprzez połączenie kilku zapytań tego samego użytkownika.

³ Grupa robocza powstała z inicjatywy rzeczników ochrony danych z różnych państw w celu poprawy ochrony prywatności i danych w telekomunikacji i mediach.

⁴ http://www.datenschutz-berlin.de/doc/int/iwgdpt/search_engines_en.pdf.

⁵ <http://www.privacyconference2006.co.uk/index.asp?PageID=3>.

W kontekście dyrektywy o handlu elektronicznym (2000/31/WE) wyszukiwarki zaliczono do usług społeczeństwa informacyjnego⁶, a mianowicie do narzędzi umożliwiających wyszukiwanie informacji⁷. Klasyfikacja ta zostaje przyjęta przez grupę roboczą za punkt wyjścia.

W ramach niniejszej opinii grupa robocza koncentruje się przede wszystkim na operatorach wyszukiwarek stosujących dominujący model biznesowy w branży wyszukiwarek – oparty na reklamie. Analizą objęto wszystkie najbardziej znane wyszukiwarki, obok nich wyszukiwarki wyspecjalizowane, np. koncentrujące się na profilowaniu osobowym, a także metawyszukiwarki, prezentujące i ewentualnie grupujące wyniki innych dostępnych wyszukiwarek. Niniejsza opinia nie odnosi się do kwestii funkcji wyszukiwania umieszczonej na stronach internetowych i służącej wyłącznie do wyszukiwania w ramach własnej domeny tych stron.

Rentowność tego rodzaju wyszukiwarek uzależniona jest zasadniczo od skuteczności reklamy towarzyszącej wynikom wyszukiwania. W większości przypadków przychód generowany jest metodą „płatność za kliknięcie” (ang. *pay per click*). W tym modelu operator wyszukiwarki pobiera opłatę od reklamodawcy za każdym razem, gdy użytkownik klika na sponsorowane hiperłącze. Wiele analiz poprawności wyników wyszukiwania i reklam skupia się na prawidłowym określeniu szerszego kontekstu. W celu uzyskania żądanych wyników i prawidłowego dopasowania reklam do grupy docelowej, które pozwoli na optymalizację przychodów, wyszukiwarki starają się uzyskać jak najszerszy wgląd w charakterystykę i kontekst każdego zapytania.

3. DANE JAKIEGO RODZAJU?

Wyszukiwarki przetwarzają różne rodzaje danych⁸. Lista obsługiwanych danych przedstawiona została w załączniku.

Pliki dziennika

Pliki dziennika (ang. *log files*) zawierające informacje na temat sposobu korzystania z usług wyszukiwarki przez określoną osobę – o ile nie są anonimizowane – to najważniejsze dane osobowe przetwarzane przez operatorów wyszukiwarek. Dane charakteryzujące sposób korzystania z usługi można podzielić na kilka kategorii: dzienniki zapytań (treść zapytań, data i czas, źródło (adres IP i plik „cookie”), preferencje użytkownika i dane dotyczące komputera użytkownika), dane na temat oferowanej treści (łącza i reklamy stanowiące wynik każdego zapytania) oraz dane na temat dalszej nawigacji (kliknięć) podjętej przez użytkownika. Wyszukiwarki mogą również przetwarzać dane operacyjne dotyczące danych użytkownika, dane zarejestrowanych użytkowników oraz dane pochodzące z innych serwisów i źródeł, takich jak poczta elektroniczna, usługa wyszukiwania na dysku komputera i reklamy na stronach internetowych osób trzecich.

⁶ Wyszukiwarki internetowe zostały uwzględnione w prawodawstwie europejskim dotyczącym usług społeczeństwa informacyjnego, zdefiniowanych w art. 2 dyrektywy 2000/31/WE. Artykuł ten odsyła do dyrektywy 98/34/WE, która określa pojęcie usługi społeczeństwa informacyjnego.

⁷ Zob. art. 21 ust. 2 w związku z motywem 18 dyrektywy o handlu elektronicznym (2000/31/WE).

⁸ Jednym z działań podjętych przez grupę roboczą art. 29 było sporządzenie kwestionariusza dotyczącego polityki prywatności. Został on przesłany kilku operatorom wyszukiwarek na terenie państw członkowskich, a także kilku operatorom z siedzibą w Stanach Zjednoczonych. Niniejsza opinia opiera się na analizie udzielonych odpowiedzi. Kwestionariusz został dołączony do opinii – zob. załącznik 2.

Adresy IP

Operator wyszukiwarki może połączyć różne zapytania i sesje wyszukiwania pochodzące z tego samego adresu IP⁹. W ten sposób możliwe staje się śledzenie i powiązywanie wszystkich wyszukiwań sieciowych pochodzących z danego adresu IP, o ile są one rejestrowane w dzienniku. Identyfikacja może zostać usprawniona w przypadku, gdy adres IP zostaje powiązany przez operatora wyszukiwarki z niepowtarzalnym plikiem „cookie” identyfikującym danego użytkownika, ponieważ plik taki nie zmienia się w przypadku zmiany adresu IP.

Adres IP może służyć także jako informacja lokalizacyjna, nawet jeśli obecnie w wielu przypadkach jest on niedokładny.

Sieciowe pliki „cookie”

Pliki „cookie” dotyczące danego użytkownika tworzone są przez wyszukiwarkę i zapisywane na komputerze użytkownika. Zawartość plików „cookie” różni się zależnie od operatora wyszukiwarki. Zazwyczaj pliki „cookie” stosowane przez wyszukiwarki zawierają informacje na temat systemu operacyjnego i przeglądarki użytkownika oraz niepowtarzalny numer identyfikacyjny każdego konta użytkownika. Pozwalają one na bardziej dokładną identyfikację użytkownika niż poprzez adres IP. Jeżeli np. z jednego komputera korzysta kilku użytkowników posiadających własne konta, wówczas każdemu użytkownikowi przyporządkowany zostaje jego własny plik „cookie” identyfikujący go w sposób jednoznaczny jako użytkownika takiego komputera. W przypadku, gdy dany komputer posiada dynamiczny i zmienny adres IP, a pliki „cookie” nie zostają usunięte po zakończeniu sesji, plik „cookie” umożliwia śledzenie danego użytkownika pomiędzy jednym a drugim adresem IP. Może on również posłużyć do powiązania wyszukiwań generowanych przez komputery nomadyczne, np. laptopy, ponieważ dany użytkownik w różnych lokalizacjach posiada ten sam plik „cookie”. Wreszcie, w przypadku, gdy kilka komputerów współdzieli jedno łącze internetowe (np. za routerem typu pudełkowego lub routerem oferującym Network Address Translation), plik „cookie” pozwala na identyfikację poszczególnych użytkowników na różnych komputerach.

Wyszukiwarki wykorzystują pliki „cookie” (zwykle są to trwałe pliki „cookie”) w celu poprawy jakości własnych usług poprzez zapisywanie preferencji użytkowników i śledzenie ich tendencji, np. sposobów wyszukiwania. Domyślne ustawienia większości przeglądarek zezwalają na przesyłanie plików „cookie”, przy czym możliwa jest rekonfiguracja przeglądarki w celu odrzucania wszelkich plików „cookie”, zezwalania na przesyłanie tylko plików „cookie” sesyjnych lub sygnalizowania faktu przesyłania pliku „cookie”. Niektóre funkcje i usługi mogą jednak nie funkcjonować prawidłowo w przypadku wyłączenia plików „cookie”, a zaawansowane funkcje obejmujące zarządzanie plikami „cookie” nie zawsze wystarczająco łatwo skonfigurować.

Pliki typu „flash cookie”

Niektórzy operatorzy wyszukiwarek instalują na komputerze użytkownika pliki typu „flash cookie”. W chwili obecnej usuwanie plików „flash cookie” w prosty sposób, np. przy pomocy narzędzi do usuwania, w jakie standardowo wyposażane są przeglądarki sieciowe, nie jest możliwe. Pliki „flash cookie” wykorzystywane są np. do tworzenia

⁹ Coraz większa liczba usługodawców dostępu do internetu przydziela indywidualnym użytkownikom stałe adresy IP.

kopii normalnych sieciowych plików „cookie”, które użytkownik może łatwo usunąć, bądź do przechowywania obszernych informacji na temat wyszukiwań generowanych przez użytkownika (np. wszystkich zapytań przesłanych do wyszukiwarki).

4. RAMY PRAWNE

4. 1. Administratorzy danych użytkowników

4.1.1. Poszanowanie życia prywatnego jako prawo podstawowe

Gromadzenie na dużą skalę i przechowywanie historii wyszukiwania osób fizycznych w formie umożliwiającej bezpośrednią lub pośrednią identyfikację wymaga ochrony zgodnie z art. 8 europejskiej karty praw podstawowych.

Historia wyszukiwania danej osoby zawiera ślad jej zainteresowań, powiązań i zamiarów. Dane takie mogą być następnie wykorzystywane zarówno w celach komercyjnych, jak i – na żądanie lub w wyniku łowienia (ang. *fishing*) lub eksploracji danych (ang. *mining*) – przez organy ścigania lub krajowe służby bezpieczeństwa.

Zgodnie z motywem 2 dyrektywy 95/46/WE „systemy przetwarzania danych są tworzone po to, aby służyły człowiekowi; muszą one, niezależnie od obywatelstwa czy miejsca stałego zamieszkania osób fizycznych, szanować ich podstawowe prawa i wolności, szczególnie prawo do prywatności, oraz przyczynić się do postępu gospodarczego i społecznego, rozwoju handlu oraz dobrobytu jednostek”.

Wyszukiwarki odgrywają istotną rolę jako pierwszy punkt kontaktu w swobodnym dostępie do informacji w internecie. Tego rodzaju swobodny dostęp do informacji ma w naszej demokracji zasadnicze znaczenie dla kształtowania osobistych poglądów. Szczególne znaczenie ma tu zatem art. 11 europejskiej karty praw podstawowych, stwierdza on bowiem, iż *informacja powinna być dostępna bez nadzoru ze strony władz, w ramach wolności wypowiedzi i informacji*.

4.1.2. Zastosowanie dyrektywy 95/46/WE (dyrektywy w sprawie ochrony danych)

We wcześniejszych dokumentach roboczych grupa robocza art. 29 przedstawiła wyjaśnienia odnośnie do zasad ochrony danych w związku z rejestrowaniem adresów IP w pliku dziennika oraz wykorzystywaniem plików „cookie” w kontekście usług społeczeństwa informacyjnego. Niniejsza opinia przedstawia dodatkowe wskazówki w kwestii stosowania definicji pojęć „dane osobowe” i „administrator” przez operatorów wyszukiwarek. Usługi wyszukiwania mogą być świadczone za pośrednictwem internetu z terytorium UE/EOG, z lokalizacji leżącej poza terytorium państw członkowskich UE/EOG lub z większej liczby lokalizacji leżących na terytorium UE/EOG i za granicą. Z tego względu omówione zostaną również przepisy art. 4. Artykuł 4 dyrektywy w sprawie ochrony danych dotyczy stosowania krajowych przepisów w zakresie ochrony danych.

Dane osobowe: adresy IP i pliki „cookie”

Definicja danych osobowych została omówiona przez grupę roboczą w opinii (WP 136) w sprawie pojęcia danych osobowych¹⁰. Historia wyszukiwania osoby fizycznej należy do kategorii danych osobowych w przypadku, gdy możliwa jest identyfikacja osoby fizycznej, której ona dotyczy. Choć w większości przypadków bezpośrednia identyfikacja adresów IP przez wyszukiwarki nie jest możliwa, identyfikacji takiej dokonać może osoba trzecia. Dane adresów IP są w posiadaniu usługodawców dostępu do internetu. Dostęp do takich danych mogą uzyskiwać organy ścigania i krajowe organy bezpieczeństwa, a w niektórych państwach członkowskich uzyskują go także osoby prywatne w wyniku postępowania cywilnego. A zatem, w większości przypadków – włączając przypadki dynamicznego przydzielania adresu IP – dane konieczne do identyfikacji użytkownika(-ów) adresu IP są dostępne.

W opinii WP 136 grupa robocza stwierdza, iż *...poza przypadkiem, gdy dostawca usług internetowych może stwierdzić z całkowitą pewnością, że dane dotyczą użytkowników niemożliwych do zidentyfikowania, musi on ze względów bezpieczeństwa traktować wszystkie informacje związane z adresem IP jako dane osobowe*. Wnioski te w równym stopniu dotyczą operatorów wyszukiwarek.

Pliki „cookie”

W przypadku, gdy plik „cookie” zawiera niepowtarzalny identyfikator użytkownika, identyfikator taki w oczywisty sposób należy do kategorii danych osobowych. Wykorzystanie trwałych plików „cookie” lub podobnych instrumentów zawierających niepowtarzalny identyfikator użytkownika pozwala na śledzenie użytkowników określonego komputera nawet w przypadku, gdy korzysta on z dynamicznych adresów IP¹¹. Dane na temat zachowań generowane przy wykorzystaniu takich instrumentów pozwalają na jeszcze większe skoncentrowanie się na cechach danej osoby. Pozostaje to w zgodzie z podstawową logiką dominującego modelu biznesowego.

Administrator danych

Operator wyszukiwarki przetwarzającej dane użytkowników obejmujące adresy IP lub trwałe pliki „cookie” zawierające niepowtarzalny identyfikator mieści się w zakresie przedmiotowym definicji administratora, ponieważ w faktycznie określa on cel i sposób przetwarzania. Wielonarodowy charakter dużych operatorów wyszukiwarek – często posiadających siedzibę główną poza EOG, świadczących swe usługi na całym świecie z udziałem różnych filii i ewentualnych osób trzecich – wywołał debatę nad zagadnieniem, kogo w ramach przetwarzania danych osobowych uznać należy za administratora.

Grupa robocza pragnie podkreślić różnicę pomiędzy definicjami określonymi w przepisach prawnych EOG dotyczących ochrony danych a kwestią, czy przepisy te stosuje się w danej sytuacji. Operator wyszukiwarki przetwarzający dane osobowe, takie jak pliki dziennika z historią wyszukiwania, którą można przypisać do konkretnej osoby, uznawany jest za administratora takich danych osobowych niezależnie od kwestii jurysdykcji.

¹⁰ WP 136, http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_pl.pdf.

¹¹ WP 136: „Należy odnotować, że choć identyfikacja poprzez nazwisko jest w praktyce najczęstsza, w niektórych przypadkach nazwisko nie jest konieczne do zidentyfikowania osoby. Zdarza się tak, jeśli inne „czynniki identyfikujące” pozwalają na wyodrębnienie pewnej osoby. Na przykład pliki komputerowe rejestrujące dane osobowe nadają zazwyczaj każdej osobie niepowtarzalny identyfikator, aby uniknąć pomyłek między dwoma osobami w tym samym pliku”.

Artykuł 4 dyrektywy w sprawie ochrony danych / prawo właściwe

Artykuł 4 dyrektywy w sprawie ochrony danych dotyczy zagadnienia prawa właściwego. Grupa robocza przedstawiła dodatkowe wskazówki odnośnie do przepisów art. 4 w swoim „**Dokumencie roboczym w sprawie stwierdzenia międzynarodowego zastosowania unijnego prawa o ochronie danych do przetwarzania danych osobowych w internecie przez strony internetowe spoza UE**”¹². Przepis ten znajduje uzasadnienie w dwóch przesłankach. Pierwszą z nich jest chęć uniknięcia luk w istniejącym systemie wspólnotowej ochrony danych oraz przypadków jego obchodzenia. Drugą z nich jest chęć uniknięcia sytuacji, w której ta sama operacja przetwarzania mogłaby podlegać prawu więcej niż jednego państwa członkowskiego UE. Ze względu na ponadnarodowy charakter przepływu danych generowanego przez wyszukiwarki, grupa robocza zwraca szczególną uwagę na obydwie wspomniane komplikacje.

W przypadku, gdy dany operator wyszukiwarki posiada siedzibę na terenie jednego lub kilku państw członkowskich i stąd świadczy wszystkie swoje usługi, nie ulega wątpliwości, iż przetwarzanie przezeń danych osobowych podlega dyrektywie w sprawie ochrony danych. Należy podkreślić, iż w tym przypadku przepisy w sprawie ochrony danych nie ograniczają się do osób, których dotyczą dane, znajdujących się na terytorium jednego z państw członkowskich lub posiadających obywatelstwo takiego państwa.

W przypadku, gdy dany operator wyszukiwarki nie jest administratorem z siedzibą na terytorium EOG, wspólnotowe przepisy o ochronie danych nadal mają zastosowanie w dwóch sytuacjach. Po pierwsze, w sytuacji gdy operator wyszukiwarki prowadzi działalność gospodarczą w państwie członkowskim zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a). Po drugie, w sytuacji gdy wyszukiwarka wykorzystuje środki znajdujące się na terytorium państwa członkowskiego zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. c). W tym ostatnim przypadku operator wyszukiwarki zobowiązany jest zgodnie z art. 4 ust. 2 do wyznaczenia swojego przedstawiciela na terytorium tego państwa członkowskiego.

Działalność gospodarcza na terytorium państwa członkowskiego (EOG)

Artykuł 4 ust. 1 lit. a) stanowi, iż przepisy państwa członkowskiego dotyczące ochrony danych powinno się stosować w przypadku, gdy określone operacje przetwarzania danych osobowych przez administratora wykonywane są „w kontekście prowadzenia przez administratora danych działalności gospodarczej” na terytorium państwa członkowskiego. Punktem wyjścia powinna być konkretna operacja przetwarzania danych osobowych. W odniesieniu do konkretnego operatora wyszukiwarki, którego siedziba znajduje się poza EOG, należy odpowiedzieć na pytanie, czy przetwarzanie danych użytkowników wiąże się z działalnością gospodarczą prowadzoną na terytorium państwa członkowskiego.

Jak wskazano w poprzednim dokumencie roboczym¹³ grupy roboczej, prowadzenie „działalności gospodarczej” zakłada faktyczne i rzeczywiste prowadzenie działalności poprzez stabilne rozwiązania, a fakt jej prowadzenia stwierdzać należy zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich. Forma prawna działalności gospodarczej – oddział, filia posiadająca osobowość prawną lub pośrednik będący osobą trzecią – nie jest czynnikiem decydującym.

¹² WP 56 (wersja ang.), http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2002/wp56_en.pdf.

¹³ WP 56, s. 8, http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2002/wp56_en.pdf.

Operacja przetwarzania musi jednak również odbywać się „w kontekście prowadzenia działalności gospodarczej”. Oznacza to, iż prowadzona działalność gospodarcza powinna także odgrywać istotną rolę w danej operacji przetwarzania. Dzieje się tak niewątpliwie w przypadku, gdy:

- w ramach danej działalności gospodarczej spoczywa odpowiedzialność za relacje z użytkownikami wyszukiwarki na obszarze podlegającym określonym przepisom;
- dany operator wyszukiwarki otwiera w państwie członkowskim (EOG) oddział, który uczestniczy w sprzedaży reklam kierowanych do określonych grup mieszkańców takiego państwa;
- operator wyszukiwarki w ramach prowadzonej działalności gospodarczej stosuje się do nakazów sądowych lub żądań właściwych organów ścigania danego państwa członkowskiego w sprawie danych użytkowników.

Za określenie stopnia, w jakim działalność gospodarcza prowadzona na terytorium państw członkowskich wpływa na przetwarzanie danych osobowych, odpowiada sam operator wyszukiwarki. W przypadku, gdy krajowa działalność gospodarcza obejmuje przetwarzanie danych użytkowników, zastosowanie ma art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy w sprawie ochrony danych.

Operatorzy wyszukiwarek spoza EOG powinni informować swoich użytkowników o tym, na jakiej podstawie obowiązani są stosować się do dyrektywy w sprawie ochrony danych – tj. ze względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej lub ze względu na wykorzystywanie środków.

Wykorzystywanie środków

Wyszukiwarki wykorzystujące środki znajdujące się na terytorium państwa członkowskiego (EOG) w celu przetwarzania danych osobowych również podlegają przepisom prawa o ochronie danych takiego państwa członkowskiego. Przepisy dotyczące ochrony danych państwa członkowskiego mają zastosowanie także w przypadku, gdy *administrator [...] do celów przetwarzania danych osobowych wykorzystuje środki, zarówno zautomatyzowane, jak i inne, znajdujące się na terytorium wymienionego państwa członkowskiego, o ile środki te nie są wykorzystywane wyłącznie do celów tranzytu przez terytorium Wspólnoty.*

W ramach świadczenia usług wyszukiwania spoza terytorium UE centra danych znajdujące się na terytorium państwa członkowskiego mogą być wykorzystywane do przechowywania i zdalnego przetwarzania danych osobowych. Za innego rodzaju środki można by uznać np. komputery osobiste, terminale i serwery. Wykorzystywanie plików „cookie” i podobnego oprogramowania przez podmiot świadczący usługi *online* również można postrzegać jako korzystanie ze środków na terytorium państwa członkowskiego, które tym samym podlega przepisom prawa o ochronie danych takiego państwa członkowskiego. Problem ten omawiany był w wyżej wymienionym dokumencie roboczym (WP56). Stwierdza on, iż *komputer użytkownika może być postrzegany jako środek w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. c) dyrektywy 95/46/WE. Znajduje się on na terytorium państwa członkowskiego. Administrator podjął decyzję o wykorzystaniu tego środka w celu przetwarzania danych osobowych i, jak wyjaśniono w poprzednich akapitach, wykonanych zostaje kilka operacji technicznych, na które nie ma wpływu*

osoba, której dane dotyczą. Administrator posługuje się środkami użytkownika, a środki te nie są wykorzystywane wyłącznie do celów tranzytu przez terytorium Wspólnoty.

Wnioski

Treść przepisów art. 4 ust. 1 lit. a) w związku z art. 4 ust. 1 lit. c) dyrektywy w sprawie ochrony danych sprawia, iż ma ona zastosowanie wobec przetwarzania danych osobowych przez operatorów wyszukiwarek w wielu przypadkach, nawet jeśli ich siedziby znajdują się poza EOG.

Rozstrzygnięcie które prawo krajowe ma zastosowanie w określonym przypadku zależy od dalszej analizy okoliczności takiego przypadku. Grupa robocza oczekuje, iż operatorzy wyszukiwarek przyczynią się do przeprowadzenia takiej analizy poprzez przedstawienie odpowiednich wyjaśnień co do własnej roli i działalności na terenie EOG.

W przypadku operatorów wyszukiwarek międzynarodowych:

- państwo członkowskie, w którym operator wyszukiwarki prowadzi działalność gospodarczą, stosuje w odniesieniu do przetwarzania własne krajowe przepisy o ochronie danych, zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a);
- jeżeli operator wyszukiwarki nie prowadzi działalności gospodarczej w żadnym z państw członkowskich, państwo członkowskie stosuje w odniesieniu do przetwarzania własne krajowe przepisy o ochronie danych, zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. c), o ile firma taka wykorzystuje środki zautomatyzowane lub inne na terytorium tego państwa członkowskiego¹⁴ do celów przetwarzania danych osobowych (np. wykorzystuje pliki „cookie”).

W określonych przypadkach, ze względu na zasady dotyczące prawa właściwego i ponadnarodowy charakter przetwarzania danych osobowych, międzynarodowy operator wyszukiwarki będzie musiał stosować więcej niż jedno prawo w zakresie ochrony danych:

- państwo członkowskie stosuje własne przepisy krajowe wobec operatora wyszukiwarki prowadzącego działalność gospodarczą poza EOG, o ile wykorzystuje on środki;
- państwo członkowskie nie może stosować swoich przepisów krajowych wobec operatora wyszukiwarki prowadzącego działalność gospodarczą na obszarze podlegającym innym przepisom na terytorium EOG, nawet jeśli wykorzystuje on środki. W takim przypadku zastosowanie mają przepisy krajowe państwa członkowskiego, w którym prowadzona jest działalność wyszukiwarki.

¹⁴ Grupa robocza rozważa następujące kryteria dla stwierdzenia możliwości zastosowania art. 4 ust. 1 lit. c) w odniesieniu do wykorzystania plików „cookie”. Pierwszym z nich jest sytuacja, w której operator wyszukiwarki prowadzi działalność gospodarczą w państwie członkowskim, w stosunku do której, ze względu na brak istotnego wpływu takiej działalności gospodarczej na przetwarzanie danych, nie ma zastosowania art. 4 ust. 1 lit. a) (np. w przypadku działalności rzecznika prasowego). Pozostałe kryteria to tworzenie lub projektowanie usług wyszukiwarek z przeznaczeniem dla danego państwa, faktyczna wiedza podmiotu świadczącego usługi *online*, iż ma on do czynienia z użytkownikami znajdującymi się w tym państwie, a także posiadanie atutu w postaci trwałego udziału w rynku użytkowników w danym państwie członkowskim.

4.1.3 Zastosowanie dyrektywy 2002/58/WE (dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej) i dyrektywy 2006/24/WE (dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych)

Usługi wyszukiwarek jako takie zasadniczo nie są objęte nowymi ramami regulacyjnymi dla łączności elektronicznej, których część stanowi dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej. Artykuł 2 lit. c) dyrektywy ramowej (2002/21/WE), gdzie przedstawiono niektóre ogólne definicje dla potrzeb ram regulacyjnych, w wyraźny sposób wyklucza usługi związane z zapewnianiem albo wykonywaniem kontroli treści:

„Usługa łączności elektronicznej” oznacza usługę zazwyczaj świadczoną za wynagrodzeniem, polegającą całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej, w tym usługi telekomunikacyjne i usługi transmisyjne świadczone poprzez sieci nadawcze; nie obejmuje jednak usług związanych z zapewnianiem albo wykonywaniem kontroli treści przekazywanych przy wykorzystaniu sieci lub usług łączności elektronicznej. Spod zakresu niniejszej definicji wyłączone są usługi społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu art. 1 dyrektywy 98/34/WE, jeżeli nie polegają one całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej.

Wobec powyższego wyszukiwarki nie mieszczą się w zakresie definicji usług łączności elektronicznej.

Operator wyszukiwarki może jednak świadczyć dodatkowe usługi mieszczące się w zakresie usług łączności elektronicznej, np. publicznie dostępne usługi poczty elektronicznej, podlegające dyrektywie 2002/58/WE o prywatności i łączności elektronicznej i dyrektywie 2006/24/WE w sprawie zatrzymywania danych.

Artykuł 5 ust. 2 dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych stanowi wyraźnie, iż: „zgodnie z niniejszą dyrektywą nie można zatrzymywać danych, które ujawniają treść komunikatu”. Zapytania wprowadzane do wyszukiwarki należałoby uznać raczej za treść niż dane o ruchu, a zatem dyrektywa nie uzasadniałaby ich zatrzymywania.

Wobec powyższego nie są uzasadnione odwołania do dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych w związku z przechowywaniem dzienników serwerowych generowanych w trakcie świadczenia usług wyszukiwarki.

Artykuł 5 ust. 3 i art. 13 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej

Niektóre przepisy dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej, takie jak art. 5 ust. 3 (pliki „cookie” i programy „spyware”) i art. 13 (komunikaty niezamówione) są przepisami ogólnymi i dotyczą nie tylko usług łączności elektronicznej, ale także wszelkich innych usług, gdzie wykorzystywane są te techniki.

Artykuł 5 ust. 3 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej, który czytać należy w związku z motywem 25 tej dyrektywy, dotyczy kwestii przechowywania informacji na terminalach użytkowników. Wykorzystanie trwałych plików „cookie” zawierających niepowtarzalne identyfikatory pozwala na śledzenie i profilowanie sposobu korzystania z określonego komputera nawet w przypadku wykorzystywania dynamicznych adresów IP. Artykuł 5 ust. 3 i motyw 25 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej stanowią

jednoznacznie, iż przechowywanie tego rodzaju informacji, tj. plików „cookie” i podobnych instrumentów (dla uproszczenia: plików „cookie”), na terminalach użytkowników musi odbywać się zgodnie z przepisami dyrektywy w sprawie ochrony danych. Artykuł 5 ust. 3 dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej wyjaśnia zatem obowiązki istniejące w związku z wykorzystaniem plików „cookie” przez usługę społeczeństwa informacyjnego, jakie wynikają z dyrektywy w sprawie ochrony danych.

4.2 Dostawcy treści

Wyszukiwarki przetwarzają informacje, w tym także informacje osobowe, poprzez przeszukiwanie (ang. *crawling*), analizowanie i indeksowanie sieci World Wide Web oraz innych źródeł, które dzięki takim usługom mogą być przeszukiwane, a tym samym stają się łatwo dostępne. Niektóre usługi wyszukiwarek dokonują również ponownej publikacji danych w tzw. pamięci podręcznej.

4.2.1. Wolność słowa a prawo do życia prywatnego

Grupa robocza świadoma jest szczególnej roli, jaką odgrywają wyszukiwarki w sieciowym środowisku informacyjnym. W przepisach dotyczących ochrony danych na poziomie Wspólnoty i poszczególnych państw członkowskich należy znaleźć kompromis pomiędzy ochroną prawa do życia prywatnego i ochroną danych osobowych z jednej strony a swobodnym przepływem informacji i podstawowym prawem do swobodnego wyrażania przekonań z drugiej strony.

Artykuł 9 dyrektywy w sprawie ochrony danych ma na celu zapewnienie takiego kompromisu w przepisach państw członkowskich w kontekście mediów. Ponadto, jak jednoznacznie stwierdził Europejski Trybunał Sprawiedliwości, ograniczenia wolności słowa, jakie mogą wynikać z zastosowania zasad ochrony danych, muszą być zgodne z prawem i szanować zasadę proporcjonalności¹⁵.

4.2.2 Dyrektywa w sprawie ochrony danych

Dyrektywa w sprawie ochrony danych nie odnosi się w sposób szczególny do przetwarzania danych osobowych przez usługi społeczeństwa informacyjnego, polegające na pośredniczeniu w wyborze. W myśl dyrektywy w sprawie ochrony danych (94/46/WE) kryterium decydującym o zastosowaniu przepisów w sprawie ochrony danych jest definicja administratora, a mianowicie czy dany podmiot „samodzielnie lub wspólnie z innymi podmiotami określa cele i sposoby przetwarzania danych”. Kwestia tego, czy w ramach przetwarzania danych osobowych pośrednika należy uznać za samodzielny administratora, czy za administratora działającego wspólnie z innymi, jest niezależna od kwestii odpowiedzialności za takie przetwarzanie¹⁶.

¹⁵ Europejski Trybunał Sprawiedliwości odniósł się szerzej do kwestii proporcjonalności wpływu przepisów w sprawie ochrony danych, tj. kwestii wolności słowa, w wyroku w sprawie Lidqvist przeciwko Szwecji, pkt 88–90.

¹⁶ W niektórych państwach członkowskich istnieją szczególne wyjątki horyzontalne („bezpieczne przystanie” [ang. *safe harbors*]) w kwestii odpowiedzialności wyszukiwarek („narzędzi umożliwiających wyszukiwanie informacji” [ang. *information location tools*]). Choć dyrektywa o handlu elektronicznym (2000/31/WE) nie określa „bezpiecznych przystani” dla wyszukiwarek, w niektórych państwach przepisy takie zostały wprowadzone. Zob. „Pierwsze sprawozdanie na temat zastosowania dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w

Zgodnie z zasadą proporcjonalności operator wyszukiwarki występujący wyłącznie w roli pośrednika w ramach przetwarzania danych osobowych związanych z treścią nie może zostać uznany za głównego administratora. W takim przypadku głównymi administratorami danych osobowych są podmioty dostarczające informacji¹⁷. Formalna, prawna i praktyczna kontrola operatora wyszukiwarki nad takimi danymi osobowymi ogranicza się zazwyczaj do możliwości usunięcia ich z własnych serwerów. W przypadku danych osobowych usuwanych z własnych indeksów i wyników wyszukiwania operatorzy wyszukiwarek mają nad nimi wystarczającą kontrolę, by można było uznać ich za administratorów (działających samodzielnie lub wspólnie z innymi podmiotami), przy czym zakres obowiązku usuwania danych osobowych lub blokowania dostępu do nich może być uzależniony od ogólnych przepisów prawa danego państwa członkowskiego dotyczących czynów niedozwolonych i odpowiedzialności¹⁸.

Właściciele stron internetowych mogą z góry zablokować (ang. *opt-out*) możliwość wyszukiwania ich przy pomocy wyszukiwarek lub zapisywania ich w pamięci podręcznej, wykorzystując w tym celu plik robots.txt lub znaczniki Noindex/NoArchive¹⁹. Istotne znaczenie ma w tej kwestii poszanowanie przez operatorów prawa do zablokowania strony przez jej redaktora. Strona może zostać zablokowana dla wyszukiwania z góry lub już po pierwszym przypadku jej przeszukiwania; w tym ostatnim przypadku konieczna jest jak najszybsza aktualizacja wyszukiwarki.

Wyszukiwarki nie zawsze ograniczają się do roli pośrednika. Niektóre z nich przechowują na przykład na swych serwerach kompletne elementy treści zawartej w sieci, w tym również dane osobowe. Niejasne jest również, w jakim stopniu wyszukiwarki koncentrują się w ramach przetwarzanej treści na tych informacjach, które umożliwiają identyfikację danej osoby. Przeszukiwanie, analizowanie i indeksowanie może odbywać się automatycznie bez ujawniania dostępności informacji umożliwiających identyfikację danej osoby. Format określonych rodzajów informacji umożliwiających identyfikację danej osoby, w rodzaju numerów ubezpieczenia społecznego, numerów kart kredytowych, numerów telefonów i adresów poczty elektronicznej sprawia, iż są one łatwe do wykrycia. Istnieje jednak także bardziej skomplikowana technologia, z której coraz częściej korzystają operatorzy wyszukiwarek, jak np. rozpoznawanie twarzy w ramach przetwarzania i wyszukiwania zdjęć.

sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego („dyrektywy o handlu elektronicznym”), 21.11.2003 r., COM/2003/0702 wersja ostateczna.”, s. 13.

¹⁷ Sami użytkownicy wyszukiwarek mogliby, ściśle rzecz biorąc, zostać uznani za administratorów, jednakże ich rola zazwyczaj nie mieściłaby się w zakresie dyrektywy jako „czynność o czysto osobistym charakterze” (zob. art. 3 ust. 2 tiret drugie).

¹⁸ W niektórych państwach członkowskich UE wprowadzono szczególne przepisy zobowiązujące operatorów wyszukiwarek do usuwania treści z indeksów wyszukiwania w oparciu o prawo sprzeciwu zagwarantowane w art. 14 dyrektywy w sprawie ochrony danych (95/46/WE) oraz w dyrektywie o handlu elektronicznym (2000/31/WE). Zgodnie z takim ustawodawstwem krajowym operatorzy wyszukiwarek zobowiązani są, podobnie jak w przypadku podmiotów świadczących usługi hostingu, do realizowania polityki informowania i usuwania (ang. *notice and takedown*) w celu uniknięcia odpowiedzialności cywilnej.

¹⁹ Potencjalnie może to być więcej niż tylko rozwiązanie alternatywne. Podmioty publikujące dane osobowe muszą rozważyć, czy stosowana przez nich podstawa prawna publikacji obejmuje indeksowanie takich informacji przez wyszukiwarki oraz zadbać o odpowiednie zabezpieczenia, w tym (lecz nie tylko), przy pomocy pliku robots.txt lub znaczników Noindex/NoArchive.

Tym samym operatorzy wyszukiwarek mogą w ramach przetwarzania informacji wykonywać operacje stanowiące wartość dodaną związane z określonymi właściwościami lub rodzajami danych osobowych. W takich przypadkach operator wyszukiwarki ponosi pełną odpowiedzialność wynikającą z przepisów o ochronie danych za treść będącą wynikiem przetwarzania danych osobowych. Taką samą odpowiedzialność ponosi operator wyszukiwarki sprzedający reklamy uruchamiane przy użyciu danych osobowych, np. nazwiska.

Funkcja pamięci podręcznej

Funkcja pamięci podręcznej to kolejny sposób, w jaki operator wyszukiwarki może wyjść poza rolę wyłącznie pośrednika. Okres zatrzymywania treści w pamięci podręcznej powinien być ograniczony do czasu koniecznego na usunięcie problemu w postaci tymczasowej niedostępności samej strony internetowej.

Przechowywanie w pamięci podręcznej danych osobowych stanowiących zawartość indeksowanych stron internetowych dłużej niż to konieczne dla zapewnienia takiej technicznej dostępności należy uznać za niezależną powtórna publikację. Zdaniem grupy roboczej podmiot udostępniający taką funkcję pamięci podręcznej występuje w roli administratora danych osobowych publikowanych w takiej pamięci podręcznej, i jako taki zobowiązany jest do przestrzegania przepisów o ochronie danych. W przypadku gdy oryginalna publikacja zostaje zmodyfikowana, np. w celu usunięcia niepoprawnych danych osobowych, administrator pamięci podręcznej powinien niezwłocznie zastosować się do wszelkich próśb o aktualizację przechowywanej w niej kopii lub zablokować ją do czasu ponownego wejścia wyszukiwarki na daną stronę internetową.

5. LEGALNOŚĆ PRZETWARZANIA

Zgodnie z art. 6 dyrektywy o ochronie danych dane osobowe należy przetwarzać w sposób rzetelny i legalny; muszą być one gromadzone do określonych, jednoznacznych i legalnych celów oraz nie mogą być przetwarzane do celów niezgodnych z tymi, do których zostały zebrane. Ponadto przetwarzane dane powinny być prawidłowe, stosowne i nienadmierne ilościowo w stosunku do celów, dla których są gromadzone lub dalej przetwarzane. Warunkiem legalności przetwarzania danych osobowych jest spełnienie jednego lub większej liczby z sześciu kryteriów legalności przetwarzania określonych w art. 7 przedmiotowej dyrektywy.

5.1. Cele/uzasadnienia wskazywane przez operatorów wyszukiwarek

W ramach pełnionej przez siebie roli administratorów danych użytkowników operatorzy wyszukiwarek wskazują na ogół następujące cele i uzasadnienia dla wykorzystania i przechowywania przez siebie danych osobowych:

Podnoszenie poziomu usług

Wielu administratorów wykorzystuje dzienniki serwerowe w celu podniesienia poziomu własnych usług oraz jakości wyszukiwania. Ich zdaniem analiza dzienników stanowi istotne narzędzie służące polepszaniu jakości wyszukiwania, wyników i reklamy oraz tworzeniu nowych, jeszcze nieprzewidzianych usług.

Bezpieczeństwo systemu

Dzienniki serwerów, jak się uważa, pomagają w zapewnianiu bezpieczeństwa usług wyszukiwania. Zdaniem niektórych operatorów wyszukiwarek utrzymywanie dzienników pomaga chronić system przed atakami, zaś do wykrywania wzorców i analizowania zagrożeń dla bezpieczeństwa niezbędna jest odpowiedniej wielkości próbka historyczna danych dziennika.

Zapobieganie oszustwom

Podnosi się, że dzienniki serwerowe pomagają w ochronie systemów wyszukiwarek i użytkowników przed oszustwami i nadużyciami. Wielu operatorów wykorzystuje mechanizm „płatność za kliknięcie” do pobierania opłat za wyświetlane reklamy. Wadą takiego rozwiązania jest możliwość nieuczciwego obciążenia danego przedsiębiorstwa opłatami w przypadku, gdy atakujący wykorzystuje program, który klika na reklamy w sposób automatyczny. Operatorzy wyszukiwarek starają się wykrywać i eliminować tego typu działania.

Wymogi księgowości wskazywane są jako cel w przypadku usług obejmujących np. klikanie na linki sponsorowane, gdzie, zgodnie z warunkami umowy i przyjętym systemem rozliczeń, zatrzymanie danych jest konieczne przynajmniej do chwili rozliczenia faktur i upływu terminu przewidzianego na wszczynanie sporów prawnych.

Personalizacja reklam

Operatorzy wyszukiwarek dążą do personalizacji reklam w celu zwiększenia własnych przychodów. W tym celu brana jest obecnie pod uwagę historia zapytań w przeszłości, klasyfikacja użytkowników oraz kryteria geograficzne, dzięki czemu, w oparciu o czynności podejmowane przez użytkownika oraz jego adres IP, możliwe staje się wyświetlenie reklamy spersonalizowanej.

Statystyki gromadzone są przez niektórych operatorów wyszukiwarek w celu ustalenia, z jakimi informacjami zapoznają się w sieci w danym momencie w ciągu roku określone kategorie użytkowników. Dane takie mogą być wykorzystywane w celu podniesienia poziomu usług, dopasowania reklam do grup docelowych, a także dla celów komercyjnych, w ramach sporządzania kosztorysu dla reklamodawcy.

Organy ścigania

Jak stwierdzają niektórzy operatorzy, dzienniki stanowią ważny instrument umożliwiający organom ścigania prowadzenie dochodzeń i śledztw oraz ściganie poważnych przestępstw, np. wykorzystywania dzieci.

5.2. Cele i uzasadnienia w ocenie grupy roboczej

Operatorzy wyszukiwarek na ogół nie są w stanie przedstawić w sposób wyczerpujący określonych, jednoznacznych i legalnych celów przetwarzania przez siebie danych osobowych. Po pierwsze, niektóre z takich celów – jak „podnoszenie poziomu usług” czy „oferowanie spersonalizowanych reklam” – definiowane są zbyt ogólnie, by zapewnić wystarczające ramy dla oceny legalności danego celu. Po drugie, ze względu na to, że operatorzy podają wiele różnych celów przetwarzania danych, nie jest jasne, w jakim stopniu dane takie poddawane są dalszemu przetwarzaniu w celu innym od tego, w którym je zebrano.

Gromadzenie i przetwarzanie danych może odbywać się w oparciu o jedno lub większą liczbę uzasadnionych podstaw. Trzy z nich umożliwiają operatorom wyszukiwarek realizację różnych celów.

- *Zgoda – art. 7 lit. a) dyrektywy o ochronie danych*

Większość operatorów wyszukiwarek oferuje dostęp do usługi zarówno niezarejestrowanym, jak i zarejestrowanym użytkownikom. W tym drugim przypadku, np. kiedy użytkownik zakłada indywidualne konto użytkownika, zgoda²⁰ może posłużyć jako uzasadniona podstawa do przetwarzania ściśle określonych kategorii danych osobowych w ściśle określonych i legalnych celach, w tym do zatrzymywania danych przez ograniczony czas. Udzielenia zgody nie można domniemywać w przypadku anonimowych użytkowników ani w przypadku danych osobowych uzyskanych od użytkowników, którzy nie uwierzytelnili się dobrowolnie. Dane takie nie mogą być przetwarzane ani przechowywane w celu innym niż wygenerowanie listy wyników wyszukiwania w odpowiedzi na konkretne zapytanie.

- *Konieczne dla realizacji umowy – art. 7 lit. b) dyrektywy o ochronie danych*

Przetwarzanie może również być konieczne dla realizacji umowy, której stroną jest osoba, której dotyczą dane, lub w celu podjęcia działań na życzenie osoby, której dotyczą dane, przed zawarciem umowy. Taka podstawa prawna może być wykorzystywana przez wyszukiwarki do gromadzenia danych osobowych dobrowolnie udostępnianych przez użytkownika w celu zarejestrowania się w danej usłudze, np. w formie konta użytkownika. Taka podstawa może być również wykorzystywana, na podobnej zasadzie co w przypadku wyrażenia zgody, w celu przetwarzania ściśle określonych kategorii danych osobowych uwierzytelnionych użytkowników w ściśle określonych uzasadnionych celach.

Wiele firm internetowych utrzymuje również, że korzystając z usług oferowanych na ich stronach, takich jak formularz wyszukiwania, użytkownik *de facto* nawiązuje stosunek umowny. Takie ogólne założenie nie spełnia jednak ścisłego kryterium konieczności, które określono w dyrektywie²¹.

²⁰ Artykuł 2 lit. h) dyrektywy o ochronie danych „zgoda osoby, której dane dotyczą oznacza konkretne i świadome, dobrowolne wskazanie przez osobę, której dane dotyczą na to, że wyraża przyzwolenie na przetwarzanie odnoszących się do niej danych osobowych”.

²¹ Artykuł 7 lit. b) dyrektywy: „[...] konieczne dla realizacji umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub w celu podjęcia działań na życzenie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy”.

- *Konieczne dla potrzeb wynikających z uzasadnionych interesów administratora – art. 7 lit. f) dyrektywy o ochronie danych*

Zgodnie z art. 7 lit. f) dyrektywy przetwarzanie danych mogłoby być konieczne dla potrzeb wynikających z uzasadnionych interesów administratora danych lub osoby trzeciej bądź osób, którym dane są ujawniane, z wyjątkiem sytuacji, kiedy interesy takie podporządkowane są interesom związanym z podstawowymi prawami i wolnościami osoby, której dotyczą dane, które wymagają ochrony na podstawie art. 1 ust. 1.

Podnoszenie poziomu usług

Niektórzy operatorzy wyszukiwarek przechowują treść zapytań użytkowników w dziennikach swoich serwerów. Informacje takie są ważnym instrumentem, który pozwala operatorom wyszukiwarek na podnoszenie poziomu własnych usług poprzez analizę rodzaju zapytań wprowadzanych przez użytkowników, sposobu, w jaki doprecyzowują oni swoje zapytania, a także wyników wyszukiwania, które wykorzystują oni dalej. W przekonaniu grupy roboczej art. 29 możliwość przypisania takich zapytań do zidentyfikowanych osób fizycznych nie jest jednak wymagana w celu podniesienia poziomu usług wyszukiwania.

W celu powiązania czynności indywidualnego użytkownika (i ustalenia w ten sposób np. tego, które podpowiedzi wyszukiwarki są pomocne) konieczne jest jedynie odróżnienie czynności jednego użytkownika w ramach jednego zapytania od czynności innego użytkownika; nie jest natomiast konieczne umożliwienie identyfikacji takich użytkowników. Przykładowemu operatorowi wyszukiwarki może być przydatna informacja, że użytkownik X szukał hasła „Domeyko”, a następnie postanowił również kliknąć na wynik dla sugerowanego wariantu ortograficznego „Domejko”; nie musi jednak wiedzieć, kim jest użytkownik X. Podnoszenie poziomu usług nie może zatem zostać uznane za uzasadniony powód przechowywania danych niezanonimizowanych.

Bezpieczeństwo systemu

W opinii operatorów wyszukiwarek potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa własnego systemu może stanowić uzasadniony interes i właściwy powód do przetwarzania danych osobowych. Wszelkie dane osobowe przechowywane dla celów bezpieczeństwa podlegają jednak ścisłemu ograniczeniu do takich celów. A zatem dane przechowywane dla celów bezpieczeństwa nie mogą posłużyć np. do optymalizacji usługi. Zdaniem operatorów wyszukiwarek konieczne jest przechowywanie dzienników serwerowych przez pewien uzasadniony okres (podawana liczba miesięcy różni się w zależności od operatora), który pozwoli im na wykrycie wzorców zachowań użytkowników, a tym sposobem na identyfikowanie ataków uniemożliwiających dostęp do usługi (ang. *denial of service*) oraz przeciwdziałanie tym lub innym zagrożeniom dla bezpieczeństwa. Wszyscy tacy operatorzy powinni być w stanie wyczerpująco uzasadnić długość okresu zatrzymania danych w tym celu, a powinna ona zależeć od konieczności przetwarzania takich danych.

Zapobieganie oszustwom

O ile operatorzy wyszukiwarek mogą mieć również uzasadniony interes w wykrywaniu oszustw i zapobieganiu im – np. tak zwanym „nieuczciwym kliknięciom” (ang. *click fraud*) – to jednak podobnie jak w przypadku celów bezpieczeństwa, ilość przechowywanych i przetwarzanych danych, a także długość okresu zatrzymywania w

tym celu danych osobowych, zależą od tego, czy dane istotnie są konieczne dla wykrywania oszustw i zapobiegania im.

Księgowość

Wymogi księgowości nie mogą stanowić uzasadnienia dla systematycznego rejestrowania w dzienniku normalnych danych wyszukiwarki w przypadkach, gdy użytkownik nie kliknął na sponsorowane łącze. Grupa robocza, kierując się informacjami otrzymanymi od operatorów wyszukiwarek w ramach przeprowadzonej ankiety, wyraża również poważne wątpliwości, czy dane osobowe użytkowników wyszukiwarek są istotnie niezbędne dla celów księgowych. Sformułowanie rozstrzygającej oceny tej kwestii wymagałoby przeprowadzenia dodatkowych badań. Grupa robocza apeluje jednakże do operatorów wyszukiwarek o opracowanie mechanizmów księgowości bardziej sprzyjających ochronie prywatności, np. wykorzystujących dane zanonimizowane.

Personalizacja reklam

Dążąc do personalizacji reklam w celu zwiększenia własnych przychodów operatorzy wyszukiwarek mogą uzasadnić przetwarzanie niektórych danych osobowych przepisami art. 7 lit. a) dyrektywy (zgoda) lub art. 7 lit. b) dyrektywy (realizacja umowy); trudno jednak o uzasadnienie dla takiej praktyki w przypadku użytkowników, którzy nie zarejestrowali się w sposób wyraźny w oparciu o ściśle informacje o celu przetwarzania danych. Grupa robocza w jednoznaczny sposób opowiada się za danymi zanonimizowanymi.

Organy ścigania i żądania przedstawiane zgodnie z prawem

Organy ścigania mogą niekiedy występować do operatorów wyszukiwarek z żądaniem udostępnienia danych użytkowników dla celów wykrywania przestępstw i przeciwdziałania im. Również osoby prywatne mogą występować do sądu w celu uzyskania nakazu udostępnienia danych użytkownika przez określonego operatora wyszukiwarki. O ile takie żądania zgodne są z obowiązującymi procedurami ustawowymi, a w odpowiedzi na nie wydane zostają wiążące nakazy, obowiązkiem operatorów jest oczywiście zastosowanie się do nich i dostarczenie wymaganych informacji. Zastosowania się do takiego żądania lub nakazu nie należy jednak mylić z ustawowym obowiązkiem czy uzasadnieniem przechowywania takich danych wyłącznie dla takich celów.

Ponadto duża ilość danych osobowych w rękach operatorów wyszukiwarek może zachęcić organy ścigania i inne podmioty do częstszego i intensywniejszego korzystania z posiadanych uprawnień, co z kolei mogłoby doprowadzić do utraty zaufania konsumentów.

5.3. Wybrane problemy do rozwiązania w ramach branży

Długość okresu zatrzymania

Jeżeli przetwarzanie danych przez operatora wyszukiwarki podlega ustawodawstwu krajowemu, powinien on przestrzegać zarówno norm ochrony prywatności, jak i długości okresów przechowywania przewidzianych przez ustawodawstwo danego państwa członkowskiego.

Jeżeli dane osobowe są przechowywane, okres ich zatrzymania nie powinien być dłuższy, niż to konieczne z punktu widzenia określonego celu przetwarzania. Z tego względu po zakończeniu sesji wyszukiwania dane osobowe mogłyby zostać usunięte, a zatem dalsze ich przechowywanie wymaga odpowiedniego uzasadnienia. Niektórzy operatorzy wyszukiwarek, jak się wydaje, zatrzymują jednak dane na czas nieokreślony, co jest zabronione. Dla każdego celu należy określić ograniczony termin zatrzymania danych. Ponadto zbiór zatrzymywanych danych osobowych nie powinien być większy, niż to wynika z danego celu.

W praktyce najwięksi operatorzy wyszukiwarek zatrzymują dane na temat swoich użytkowników w formie umożliwiającej ich identyfikację przez okres dłuższy niż jeden rok (dokładna długość takiego okresu jest zróżnicowana). Grupa robocza z uznaniem odnotowuje niedawne przypadki skracania takich okresów zatrzymywania danych osobowych przez głównych operatorów wyszukiwarek. Z faktu, że wiodące firmy tego sektora były w stanie ograniczyć długość okresu zatrzymania danych, można jednak wywnioskować, że poprzednie okresy były dłuższe, niż było to konieczne.

W świetle wstępnych wyjaśnień udzielonych przez operatorów wyszukiwarek w kwestii możliwych celów gromadzenia danych osobowych grupa robocza nie widzi podstaw do zatrzymywania danych przez okres dłuższy niż 6 miesięcy²².

Zatrzymywanie danych osobowych oraz długość stosownego okresu zatrzymania w każdym przypadku wymagają jednak uzasadnienia (przy pomocy konkretnych i istotnych argumentów) oraz powinny zostać ograniczone do minimum w celu zapewnienia większej przejrzystości, rzetelnego przetwarzania oraz gwarancji proporcjonalności do celu uzasadniającego takie zatrzymanie.

W tym celu grupa robocza zachęca operatorów wyszukiwarek do wdrożenia zasady „poszanowania prywatności od samego początku” (ang. *privacy by design*), która dodatkowo przyczyni się do dalszego skrócenia okresów zatrzymania. Ponadto w przekonaniu grupy roboczej skrócony okres zatrzymania zwiększy zaufanie użytkowników do usługi, a tym samym w istotny sposób wpłynie na jej konkurencyjność.

W sytuacji gdy dane osobowe będą zatrzymywane przez operatorów wyszukiwarek przez okres dłuższy niż 6 miesięcy, będą oni musieli jednoznacznie wykazać, iż jest to bezwzględnie konieczne w ramach danej usługi.

W odniesieniu do wszelkich rodzajów przetwarzanych przez siebie danych użytkowników operatorzy wyszukiwarek powinni w każdym przypadku informować użytkowników o odnośnej polityce zatrzymania danych.

Dalsze przetwarzanie do różnych celów

Stopień i sposób dalszej analizy danych użytkowników oraz tworzenie (szczegółowych) profili użytkowników bądź rezygnacja z nich uzależnione są od decyzji operatora wyszukiwarki. Grupa robocza zdaje sobie sprawę, iż ten rodzaj dalszego przetwarzania danych użytkownika może wiązać się z zasadniczym obszarem innowacji technologicznej wyszukiwarek i może mieć istotne znaczenie dla konkurencyjności.

²² Ustawodawstwo krajowe może wymagać wcześniejszego usuwania danych osobowych.

Pełne ujawnienie informacji na temat dalszego wykorzystania i analizy danych użytkowników mogłoby także zwiększyć podatność wyszukiwarek na nadużycia związane z ich usługami. Względy takie nie mogą jednak uzasadniać niestosowania się do przepisów o ochronie danych obowiązujących w państwach członkowskich. Ponadto operatorzy wyszukiwarek nie mogą uzasadniać faktu gromadzenia danych osobowych zamiarem tworzenia nowych usług o jeszcze nieokreślonym charakterze. Uczciwość wymaga, by osoby, których dotyczą dane, były świadome, jak dalece może zostać naruszone ich życie prywatne już w chwili uzyskiwania ich danych. Nie będzie to możliwe bez bardziej precyzyjnego zdefiniowania celów.

Pliki „cookie”

Trwałe pliki „cookie” zawierające niepowtarzalny identyfikator należą do kategorii danych osobowych, i z tego względu podlegają obowiązującemu prawodawstwu o ochronie danych. Odpowiedzialność za ich przetwarzanie nie może ograniczać się do odpowiedzialności użytkownika za aktywację lub rezygnację z określonych zabezpieczeń w ustawieniach własnej przeglądarki internetowej. To operator wyszukiwarki decyduje o tym, czy plik „cookie” będzie przechowywany, jaki rodzaj pliku „cookie” będzie przechowywany i do jakich celów on posłuży. Wreszcie terminy ważności plików „cookie” określane przez niektórych operatorów wydają się zbyt długie. Niektóre firmy stosują np. pliki „cookie” które wygasają dopiero po wielu latach. W przypadku wykorzystywania pliku „cookie” konieczne jest określenie odpowiedniego okresu jego trwałości, pozwalającego zarówno na podniesienie jakości surfowania w sieci, jak i czasowe ograniczenie jego zastosowania. Szczególnie ze względu na domyślne ustawienia przeglądarek internetowych istotne jest pełne poinformowanie użytkowników o zastosowaniu plików „cookie” i skutkach ich stosowania. Informacja taka powinna być czymś więcej, niż jedynie elementem polityki operatora wyszukiwarki w kwestii prywatności, która nie musi być widoczna na pierwszy rzut oka.

Anonimizacja

W przypadku braku uzasadnienia dla przetwarzania lub w przypadku wykorzystywania danych inaczej niż w ściśle określonym uzasadnionym celu, operatorzy wyszukiwarek zobowiązani są do usuwania danych osobowych. Zamiast usuwać dane, operatorzy mogą również poddać je anonimizacji, przy czym wyłączenie takich danych spod zakresu obowiązywania dyrektywy o ochronie danych wymaga całkowitej nieodwracalności takiej anonimizacji.

Nawet w przypadku, gdy adres IP i plik „cookie” zastąpione zostają niepowtarzalnym identyfikatorem, powiązanie przechowywanych zapytań może pozwolić na identyfikację osób fizycznych. Z tego względu, w przypadku rezygnacji z usunięcia danych na rzecz ich anonimizacji, konieczny jest przemyślany dobór metody i jej skrupulatna realizacja. W tym celu może być konieczne usunięcie elementów historii wyszukiwania w celu uniemożliwienia pośredniej identyfikacji użytkownika, który wprowadzał takie zapytania.

Anonimizacja danych powinna wykluczać wszelką możliwość identyfikacji osób fizycznych, nawet poprzez połączenie zanonimizowanych informacji przechowywanych przez operatora wyszukiwarki z informacjami będącymi w posiadaniu innych osób zainteresowanych (np. usługodawców dostępu do internetu). Obecnie niektórzy operatorzy wyszukiwarek skracają adres IPv4 obcinając ostatni oktet, dzięki czemu zachowują informacje na temat usługodawców dostępu do internetu lub podsieci danego

użytkownika, które nie pozwalają jednak na jego bezpośrednią identyfikację. Tak więc działania mogłyby pochodzić z każdego z 254 adresów IP. Nie zawsze jednak gwarantuje to anonimizację.

Wreszcie, anonimizacja lub usuwanie dzienników musi również odbywać się z mocą wsteczną, z uwzględnieniem wszystkich odnośnych plików dziennika danej wyszukiwarki na całym świecie.

Wzajemne zestawianie danych pomiędzy usługami

Wielu operatorów wyszukiwarek oferuje użytkownikom możliwość personalizacji sposobu korzystania z usług za pomocą osobistego konta. Oprócz wyszukiwania oferują oni również takie usługi, jak poczta elektroniczna lub inne narzędzia komunikacyjne, w rodzaju komunikatora lub czatu, a także serwisy społecznościowe (ang. *social networking tools*), w rodzaju blogów czy sieci znajomości. Choć zakres usług spersonalizowanych jest zróżnicowany, ich wspólną cechą jest leżący u ich podstaw model biznesowy oraz ciągłe opracowywanie nowych usług spersonalizowanych.

Wzajemne zestawianie zachowań konsumenta w ramach różnych usług spersonalizowanych danego operatora wyszukiwarki, a niekiedy różnych platform²³, ułatwia od strony technicznej wykorzystanie centralnego konta osobistego, ale także innych środków, w oparciu o pliki „cookie” lub inne cechy wyróżniające, np. indywidualny adres IP. Jeżeli na przykład dana wyszukiwarka oferuje również usługę w rodzaju wyszukiwania w komputerze użytkownika (ang. *desktop search*), operator wyszukiwarki uzyskuje informacje na temat (treści) dokumentów tworzonych lub przeglądanych przez użytkownika. Przy pomocy tych danych zapytania wprowadzane do wyszukiwarki mogą zostać dopasowane do bardziej precyzyjnego wyniku.

Grupa robocza uważa, iż wzajemne zestawianie danych osobowych uwierzytelnionych użytkowników pomiędzy różnymi usługami i platformami jest uzasadnione wyłącznie po wyrażeniu zgody przez odpowiednio poinformowanych użytkowników.

Rejestracja w serwisie operatora wyszukiwarki pozwalająca na korzystanie z bardziej spersonalizowanych usług wyszukiwania powinna być dobrowolna. Operatorom wyszukiwarek nie wolno sugerować, że korzystanie z ich usług wymaga spersonalizowanego konta poprzez automatyczne przekierowanie niezidentyfikowanych użytkowników do formularza rejestracji umożliwiającego założenie spersonalizowanego konta, ponieważ nie ma potrzeby, a zatem i uzasadnionych podstaw do gromadzenia takich danych osobowych, o ile świadomie nie wyraził na to zgody użytkownik.

Wzajemne zestawianie może również obejmować użytkowników niewierzytelnionych, w oparciu o ich adres IP lub niepowtarzalny plik „cookie”, który jest rozpoznawalny dla wszystkich usług oferowanych przez danego operatora wyszukiwarki. Zazwyczaj takie wzajemne zestawianie odbywa się w sposób automatyczny, bez wiedzy użytkownika. Ukryta inwigilacja zachowań użytkowników – zachowań jednoznacznie mieszczących się w sferze prywatnej, takich jak wchodzenie na strony internetowe – jest niezgodne z zasadami rzetelnego i uzasadnionego przetwarzania wynikającymi z dyrektywy o ochronie danych. Operatorzy wyszukiwarek powinni bardzo jasno wskazywać, w jakim

²³ Np. w przypadku koncernu Microsoft – od wyszukiwarki w sieci World Wide Web do posiadających połączenie z internetem urządzeń przeznaczonych do gier (Xbox).

stopniu następuje wzajemne zestawianie danych pomiędzy usługami oraz powinni działać wyłączenie w oparciu o zgodę.

Wreszcie też niektórzy operatorzy wyszukiwarek przyznają wyraźnie w ramach swej polityki prywatności, iż dane dostarczone przez użytkowników uzupełniają o dane uzyskiwane od osób trzecich – innych firm mogących np. przypisać informacje geograficzne do zakresów adresów IP lub stron internetowych, na których prezentowane są reklamy sprzedawane przez danego operatora wyszukiwarki²⁴. Tego rodzaju wzajemne zestawianie mogłoby być niezgodne z prawem w przypadku niepowiadomienia osób, których dotyczą dane, w czasie gromadzenia ich danych osobowych oraz niezapewnienia im łatwego dostępu do profili osobistych i prawa sprostowania lub usuwania elementów błędnych lub zbędnych. W przypadku, gdy takie przetwarzanie nie jest konieczne do świadczenia usługi (wyszukiwania), jego legalność wymagałaby uzyskania dobrowolnej i świadomej zgody użytkownika.

6. OBOWIĄZEK INFORMOWANIA OSÓB, KTÓRYCH DOTYCZĄ DANE

Większość użytkowników internetu nie wie, jak dużą ilość danych na temat sposobu korzystania przez nich z wyszukiwarki się przetwarza, ani do jakich celów są one wykorzystywane. Nie wiedząc o takim przetwarzaniu, nie są oni w stanie podejmować świadomych decyzji w tej kwestii.

Obowiązek informowania osób fizycznych o przetwarzaniu ich danych jest jedną z podstawowych zasad wyrażonych w dyrektywie o ochronie danych. Artykuł 10 dotyczy przedstawiania takiej informacji w przypadku, gdy dane uzyskiwane są bezpośrednio od osoby, której dotyczą dane. Administratorzy danych zobowiązani są do przedstawienia osobie, której dotyczą dane, następujących informacji:

- tożsamość administratora danych i jego ewentualnego przedstawiciela;
- celów przetwarzania danych, do których dane są przeznaczone;
- wszelkie dodatkowe informacje, jak np.:
 - odbiorcy lub kategorie odbierających dane;

²⁴ Np. firma Microsoft na stronie [www](http://www.microsoft.com) zatytułowanej „Główne zagadnienia związane z zasadami zachowania poufności informacji firmy Microsoft w trybie online” stwierdza, co następuje: „Użytkownik rejestrujący się w określonych usługach firmy Microsoft jest proszony o podanie informacji osobistych. Zbierane w ten sposób dane mogą być łączone z informacjami uzyskanymi z innych usług firmy Microsoft oraz z danymi pochodzącymi od innych firm”, URL: <http://privacy.microsoft.com/pl-pl/default.aspx>. W kwestii udostępniania danych partnerom reklamowym Microsoft stwierdza w pełnej wersji swoich zasad zaufania poufności, że: „zamieszczamy również reklamy i sieciowe narzędzia analityczne na stronach i serwisach innych firm; możemy również gromadzić informacje na temat liczby wyświetleń takich firm”, URL: <http://privacy.microsoft.com/en-us/fullnotice.aspx>. Firma Google w swoich zasadach zachowania prywatności informuje: „Informacje podane na koncie możemy łączyć z informacjami z innych usług Google lub innych firm w celu zwiększania przydatności usług sieciowych dla użytkownika oraz podnoszenia ich jakości”, URL: <http://www.google.com/intl/pl/privacypolicy.html>. Operator Yahoo! w swoich zasadach ochrony prywatności informuje: „Yahoo! może łączyć posiadane przez siebie informacje na temat użytkownika z informacjami uzyskiwanymi od partnerów handlowych lub innych firm”, URL: <http://info.yahoo.com/privacy/us/yahoo/details>.

- czy odpowiedzi na pytania są obowiązkowe, czy dobrowolne oraz ewentualne konsekwencje nieudzielenia odpowiedzi;
- istnienie prawa wglądu do swoich danych oraz ich sprostowania.

Występując w roli administratorów danych użytkowników, operatorzy wyszukiwarek powinni wyjaśnić użytkownikom, jakie dane na ich temat są gromadzone i do czego są wykorzystywane. Podstawowy opis sposobu wykorzystania danych osobowych powinien być dostarczany zawsze, gdy są one gromadzone, nawet jeśli bardziej szczegółowy opis został przedstawiony gdzie indziej. Użytkownicy powinni być również informowani o oprogramowaniu (np. plikach „cookie”), które może być umieszczane na ich komputerach w trakcie korzystania z danej strony, a także o sposobie odmowy zapisania takiego oprogramowania lub jego usunięcia. W opinii grupy roboczej informacje takie są konieczne dla zapewnienia przez operatorów wyszukiwarek rzetelnego przetwarzania.

Z informacji przedstawionych przez operatorów wyszukiwarek w odpowiedzi na kwestionariusz grupy roboczej wynika, iż występuje istotne zróżnicowanie. Niektóre wyszukiwarki stosują się do przepisów dyrektywy, zamieszczając hiperłącza do swojej polityki ochrony prywatności zarówno na stronie głównej, jak i na stronach generowanych w procesie wyszukiwania, a także informacje na temat plików „cookie”. W przypadku innych wyszukiwarek dotarcie do polityki ochrony prywatności jest bardzo trudne. Użytkownicy powinni mieć łatwy dostęp do polityki ochrony prywatności jeszcze przed rozpoczęciem wyszukiwania, w tym na poziomie strony głównej wyszukiwarki.

Grupa robocza zaleca zadbanie o jak najbardziej wszechstronny i szczegółowy charakter pełnej wersji polityki ochrony prywatności i uwzględnienie w niej podstawowych zasad wyrażonych w prawodawstwie dotyczącym ochrony danych.

Grupa robocza odnotowuje pewne braki polityki ochrony prywatności wielu operatorów w odniesieniu do praw osób, których dotyczą dane, do dostępu do danych lub ich usuwania, wyrażonych w art. 12, 13 i 14 dyrektywy o ochronie danych. Prawa te są jednym z podstawowych elementów ochrony prywatności osób fizycznych.

7. PRAWA OSÓB, KTÓRYCH DOTYCZĄ DANE

Operatorzy wyszukiwarek powinni przestrzegać praw osób, których dotyczą dane, do dostępu do przechowywanych informacji na własny temat i ewentualnego ich sprostowania lub usuwania. Prawa te dotyczą przede wszystkim przechowywanych przez wyszukiwarki danych użytkowników uwierzytelnionych, w tym osobistych profili. Dotyczą one jednak również użytkowników niezarejestrowanych, którzy powinni dysponować środkami do wykazania swojej tożsamości wobec operatora, np. poprzez rejestrację w celu uzyskania dostępu do danych w przyszłości lub oświadczenie podmiotu zapewniającego dostęp o wykorzystywaniu przez nich określonego adresu IP w okresie minionym, którego dotyczy prośba o dostęp. Jeśli chodzi o dane zawarte w treści, w świetle europejskich przepisów o ochronie danych operatorzy wyszukiwarek zasadniczo nie ponoszą głównej odpowiedzialności.

W opublikowanym w 2000 r. dokumencie roboczym pt. „Prywatność w internecie”²⁵ grupa robocza wyjaśniała już, że: *personalizacja profili wymaga uzyskania uprzedniej świadomej zgody osób fizycznych. Muszą one mieć prawo do wycofania takiej zgody w dowolnym terminie ze skutkiem na przyszłość. Po drugie, użytkownicy powinni mieć możliwość uzyskania w dowolnym momencie wglądu do własnych profili. Muszą również mieć prawo do poprawiania lub usuwania przechowywanych danych.*

W konkretnym przypadku wyszukiwarek, zgodnie z art. 12 dyrektywy o ochronie danych (95/46/WE) użytkownicy powinni dysponować prawem dostępu do wszelkich przechowywanych na ich temat danych osobowych, w tym zapytań wprowadzanych w przeszłości, danych zbieranych z innych źródeł oraz danych ujawniających ich zachowanie lub pochodzenie. W opinii grupy roboczej art. 29 konieczne jest zapewnienie przez operatorów wyszukiwarek niezbędnych środków realizacji tego prawa, np. za pomocą narzędzia sieciowego dającego zarejestrowanym użytkownikom bezpośredni dostęp *online* do własnych danych osobowych oraz pozwalającego na sprzeciwienie się przetwarzaniu określonych danych.

Po drugie, prawo do sprostowania lub usunięcia informacji dotyczy również konkretnych danych przechowywanych przez operatorów wyszukiwarek w pamięci podręcznej, z chwilą gdy dane takie nie odpowiadają już faktycznej treści publikowanej przez administratorów na danej stronie (stronach), skąd takie informacje pochodzą²⁶. W takiej sytuacji, na żądanie osoby, której dotyczą dane, operatorzy wyszukiwarek zobowiązani są do niezwłocznego podjęcia kroków w celu usunięcia lub sprostowania niekompletnych lub nieaktualnych informacji. Pamięć podręczna może być aktualizowana poprzez automatyczne natychmiastowe ponowne odwiedzenie oryginalnej publikacji. Operatorzy wyszukiwarek powinni oferować użytkownikom możliwość bezpłatnego wnioskowania o usunięcie takiej treści z pamięci podręcznej.

8. WNIOSKI

Internet stworzono z myślą o otwartej, globalnej sieci pozwalającej na wymianę informacji. Należy jednak znaleźć kompromis pomiędzy otwartym charakterem internetu a ochroną danych osobowych jego użytkowników. Może on zostać osiągnięty poprzez rozróżnienie dwóch zasadniczych ról pełnionych przez operatorów wyszukiwarek. W ramach pierwszej roli – administratorów danych użytkowników (np. gromadzonych adresów IP użytkowników oraz ich indywidualnej historii wyszukiwania) – powinni oni ponosić pełną odpowiedzialność wynikającą z dyrektywy o ochronie danych. W ramach drugiej roli – dostawców treści (np. danych w indeksie) – zasadniczo nie powinni oni w związku z przetwarzanymi przez siebie danymi osobowymi ponosić głównej odpowiedzialności wynikającej z europejskich przepisów o ochronie danych. Wyjątek stanowi oferowanie długoterminowej pamięci podręcznej (*cache*) oraz operacje na danych osobowych stanowiące wartość dodaną (np. w przypadku wyszukiwarek ukierunkowanych na budowanie profili osób fizycznych). W ramach świadczenia tego rodzaju usług operatorzy wyszukiwarek powinni ponosić pełną odpowiedzialność

²⁵ WP 37, http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2000/wp37en.pdf.

²⁶ Grupa robocza sugeruje redaktorom stron internetowych opracowanie środków automatycznego powiadamiania operatorów wyszukiwarek o wszelkich otrzymywanych żądaniach usunięcia danych osobowych.

wynikającą z dyrektywy o ochronie danych oraz stosować się do wszelkich obowiązujących przepisów.

Zgodnie z art. 4 dyrektywy o ochronie danych jej przepisy dotyczą administratora prowadzącego na terytorium przynajmniej jednego państwa członkowskiego działalność gospodarczą obejmującą przetwarzanie danych osobowych. Przepisy dyrektywy mogą również dotyczyć operatorów wyszukiwarek nieprowadzących działalności gospodarczej na terytorium Wspólnoty, o ile wykorzystują oni do celów przetwarzania danych osobowych środki, zarówno zautomatyzowane, jak i inne, znajdujące się na terytorium państwa członkowskiego.

Wobec powyższego, a także biorąc pod uwagę obecny *modus operandi* wyszukiwarek, sformułować można następujące wnioski:

Zastosowanie dyrektyw UE

- 1. Dyrektywa o ochronie danych (95/46/WE) zasadniczo ma zastosowanie do przetwarzania danych osobowych przez operatorów wyszukiwarek, nawet jeśli ich siedziba znajduje się poza EOG.**
- 2. Operatorzy spoza EOG powinni informować swoich użytkowników o tym, na jakiej podstawie zobowiązani są do przestrzegania dyrektywy o ochronie danych, tj. ze względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej lub korzystania ze środków.**
- 3. Dyrektywa w sprawie zatrzymywania danych (2006/24/WE) nie stosuje się do wyszukiwarek internetowych.**

Obowiązki ciążące na operatorach wyszukiwarek

- 4. Wyszukiwarki mogą przetwarzać dane osobowe wyłącznie w uzasadnionych celach, a ilość takich danych powinna być właściwa i nienadmierna w stosunku do zamierzonych celów.**
- 5. Operatorzy wyszukiwarek zobowiązani są do usuwania lub anonimizacji (w sposób skuteczny i nieodwracalny) danych osobowych z chwilą, gdy przestają one być konieczne do celu, w którym zostały zebrane. Grupa robocza apeluje do operatorów o opracowanie odpowiednich systemów anonimizacji.**
- 6. Okresy zatrzymania danych powinny być ograniczone do minimum i proporcjonalne do każdego celu określonego przez operatorów wyszukiwarek. W świetle wstępnych wyjaśnień udzielonych przez operatorów wyszukiwarek w kwestii możliwych celów gromadzenia danych osobowych grupa robocza nie widzi podstaw do zatrzymywania danych przez okres dłuższy niż 6 miesięcy. Ustawodawstwo krajowe może jednak wymagać wcześniejszego usuwania danych. W przypadku zatrzymania danych osobowych przez okres dłuższy niż 6 miesięcy operatorzy wyszukiwarek powinni być w stanie wyczerpująco fakt ten uzasadnić jako bezwzględnie konieczny dla danej usługi. W każdym przypadku informacja o długości okresu zatrzymania danych stosowanego przez operatorów wyszukiwarek powinna być łatwo dostępna z poziomu ich strony głównej.**

7. **O ile gromadzenie przez operatorów wyszukiwarek niektórych danych osobowych użytkowników ich usług – np. adresów IP, w wyniku normalnego ruchu HTTP – jest nieuniknione, o tyle pozyskiwanie dodatkowych danych osobowych od poszczególnych użytkowników w celu świadczenia usługi dostarczania wyników wyszukiwania i prezentacji reklam nie jest konieczne.**
8. **W przypadku gdy operatorzy wyszukiwarek korzystają z plików „cookie”, ich trwałość nie powinna być dłuższa niż to w oczywisty sposób konieczne. Podobnie jak w przypadku sieciowych plików „cookie”, pliki „flash cookie” powinny być instalowane wyłącznie w przypadku, gdy podana zostaje przejrzysta informacja na temat celu ich instalacji oraz sposobu uzyskania dostępu do takich informacji, ich edycji oraz usuwania.**
9. **Operatorzy wyszukiwarek zobowiązani są do udzielania jasnych i zrozumiałych informacji na temat własnej tożsamości i lokalizacji, danych, które mają zamiar gromadzić, przechowywać lub przekazywać, a także celu, w którym są one gromadzone²⁷.**
10. **Uzupełnianie profili użytkowników danymi, które nie zostały udostępnione przez samych użytkowników, wymaga zgody użytkowników.**
11. **W przypadku gdy operatorzy wyszukiwarek oferują środki służące do przechowywania indywidualnych historii wyszukiwania, powinni zadbać o posiadanie zgody użytkownika.**
12. **Operatorzy wyszukiwarek powinni szanować prawo redaktorów stron internetowych do zablokowania (ang. *opt-out*) możliwości przeszukiwania lub indeksowania takiej strony bądź zapisywania jej w pamięci podręcznej wyszukiwarek.**
13. **W przypadku gdy operatorzy wyszukiwarek korzystają z pamięci podręcznej, w której dane osobowe udostępniane są dłużej niż oryginalna publikacja, zobowiązani są oni do przestrzegania prawa osób, których dotyczą dane, do usunięcia na żądanie nadmiernych lub nieprawidłowych danych z pamięci podręcznej.**
14. **Operatorzy wyszukiwarek specjalizujący się w operacjach stanowiących wartość dodaną, takich jak profile osób fizycznych (tzw. wyszukiwarki osób [ang. *people search engines*]) i oprogramowaniu do rozpoznawania twarzy na zdjęciach muszą opierać się na uzasadnionej podstawie takiego przetwarzania, np. zgodzie, oraz powinni spełniać wszystkie wymogi określone w dyrektywie w sprawie ochrony danych, takie jak obowiązek zapewnienia jakości danych i rzetelnego przetwarzania.**

²⁷ Grupa robocza zaleca na potrzeby polityki ochrony prywatności model wielowarstwowy opisany w swojej *Opinii w sprawie dalszej harmonizacji zasad informowania* (WP 100, http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2004/wp100_pl.pdf).

Prawa użytkowników

15. **Użytkownikom wyszukiwarek zgodnie z art. 12 dyrektywy w sprawie danych (95/46/WE) przysługuje prawo dostępu, wglądu i ewentualnego sprostowania wszelkich własnych danych osobowych, w tym własnych profili i historii wyszukiwania.**
16. **Wzajemne zestawianie danych pochodzących z różnych usług należących do danego operatora wyszukiwarki może zostać przeprowadzone wyłącznie za zgodą użytkownika danej usługi.**

Sporządzono w Brukseli dnia 4 kwietnia 2008 r.

*W imieniu grupy roboczej
Przewodniczący
Alex TÜRK*

ZAŁĄCZNIK 1
PRZYKŁADOWE DANE PRZETWARZANE PRZEZ WYSZUKIWARKI I
TERMINOLOGIA

Dzienniki zapytań	
Zapytanie	Zapytanie wprowadzone do wyszukiwarki, zwykle przechowywane w dziennikach wyszukiwarki w postaci URL strony wyświetlonej jako wynik zapytania.
Adres IP	Adres Internet Protocol komputera użytkownika dla każdego wprowadzonego zapytania.
Data i czas	Data i czas wprowadzenia danego zapytania.
Plik „cookie”	Plik(-i) typu „cookie” (lub podobne urządzenie(-a)) przechowywany (-e) na komputerze użytkownika, w tym wszelkie parametry plików „cookie”, w rodzaju wartości i terminu ważności. W odniesieniu do serwera wyszukiwarki – wszelkie dane dotyczące danego pliku „cookie”, np. następująca informacja: „na komputerze o adresie IP Y w dniu i o czasie Z umieszczony został plik „cookie”/ umieszczone zostało urządzenie X”.
Plik „flash cookie”	Zwany także „lokalnym obiektem współdzielonym” (ang. <i>local shared object</i>), to plik „cookie” instalowany w technologii flash. Obecnie, w przeciwieństwie do tradycyjnego sieciowego pliku „cookie” (ang. <i>web cookie</i>), nie może on zostać usunięty poprzez proste ustawienie przeglądarki.
Polecający URL	Adres URL strony internetowej, na której wprowadzone zostało zapytanie, także adres URL osoby trzeciej.
Preferencje	Ewentualne preferencje szczególne użytkownika w zaawansowanych ustawieniach usługi.
Przeglądarka	Informacje szczegółowe na temat przeglądarki, w tym typu i wersji.
System operacyjny	Informacje szczegółowe na temat systemu operacyjnego.
Język	Ustawienia językowe przeglądarki użytkownika, w oparciu o które określić można preferencje językowe użytkownika.
Oferowana treść	
Hiperłącza	Hiperłącza oferowane danemu użytkownikowi w wyniku zapytania w określonym dniu i czasie. Wyniki wyszukiwania mają charakter dynamiczny. W celu szczegółowej oceny wyników wyszukiwania operator wyszukiwarki musi zapisać informacje na temat określonych hiperłączy oraz porządku ich wyświetlenia w określonym dniu i czasie w odpowiedzi na określone zapytanie użytkownika.
Reklamy	Reklamy prezentowane użytkownikowi w efekcie wprowadzenia określonego zapytania.
Nawigacja użytkownika	Kliknięcia użytkownika na organiczne wyniki i reklamy stron(y) będących (-ej) wynikiem wyszukiwania. Dotyczy to również kolejności, w jakiej użytkownik wybierał określone wyniki (wybrano hiperłącze nr 1, następnie użytkownik powrócił do poprzedniej strony i wybrał hiperłącze nr 8).
Dane operacyjne	Ze względu na wartość operacyjną i wykorzystanie niektórych danych opisanych powyżej, np. w celu wykrywania oszustw, zapewnienia bezpieczeństwa/uczciwości usługi oraz profilowania użytkownika, dane takie są przez wyszukiwarki w różny sposób oznaczane i analizowane. Na przykład dany adres IP może zostać oznaczony jako potencjalne źródło masowych zapytań lub kliknięć (ang. <i>query/click spam</i>), a dane zapytanie może zostać oznaczone jako zapytanie dotyczące źródeł informacji na dany temat.
Dane na temat zarejestrowanych użytkowników	Operator może zaoferować użytkownikom możliwość rejestracji w celu korzystania z rozszerzonych usług. Operatorzy przetwarzają zwykle dane konta użytkownika, np. login i hasło użytkownika, adres e-mail oraz wszelkie inne dane osobowe udostępnione przez użytkownika, np. zainteresowania, preferencje, wiek czy płeć.
Dane pochodzące z innych usług	Większość operatorów wyszukiwarek oferuje inne usługi, np. pocztę elektroniczną, przeszukiwanie zasobów komputera i reklamowanie stron internetowych i usług osób trzecich. Usługi takie generują dane użytkownika,

(źródło)	które mogą być wzajemnie zestawiane i wykorzystywane do poszerzenia dostępnej wiedzy na temat użytkowników danej wyszukiwarki. Dane i ewentualne profile użytkowników mogą również być uzupełniane danymi z innych źródeł, np. danymi na temat lokalizacji geograficznej adresów IP czy danymi demograficznymi.

ZAŁĄCZNIK 2

KWESTIONARIUSZ DLA OPERATORÓW WYSZUKIWAREK W SPRAWIE POLITYKI OCHRONY PRYWATNOŚCI

1. Czy przechowują Państwo dane na temat korzystania z Państwa usług wyszukiwania przez osoby fizyczne?
2. Jakiego rodzaju informacje są przez Państwa przechowywane/archiwizowane w związku z Państwa usługami wyszukiwania (np. dzienniki serwerów, słowa kluczowe, wyniki wyszukiwania, adresy IP, pliki „cookie”, dane na temat kliknięć, wykonane kopie (ang. *snapshot*) aktualnego stanu strony (zapisane w pamięci podręcznej) itp.)?
3. Czy proszą Państwo użytkownika o (świadomą) zgodę na przechowywanie danych wskazanych w Państwa odpowiedzi na pytanie 2, a jeśli tak, to jaką formę przyjmuje taka prośba? Jeśli nie, to w oparciu o jaką podstawę prawną mogą Państwo uzasadnić gromadzenie takich danych?
4. Czy tworzą Państwo profile zachowań użytkowników w oparciu o dane wskazane w Państwa odpowiedzi na pytanie 2? Jeśli tak, to do jakich celów? Jakie dane są przez Państwa przetwarzane? Pod jakim identyfikatorem (np. adres IP, identyfikator użytkownika, identyfikator pliku „cookie”) zapisują Państwo profile? Czy proszą Państwo o zgodę użytkownika?
5. Czy oprócz usług wyszukiwania oferują Państwo inne usługi spersonalizowane, czy udostępniają Państwo na potrzeby takich usług dane zgromadzone w ramach usług wyszukiwania lub na odwrót? Jeśli tak, proszę podać, jakich danych to dotyczy.
6. Jak długo przechowują Państwo dane wskazane w Państwa odpowiedzi na pytanie 2 i do jakich celów?
7. Jakie kryteria biorą Państwo pod uwagę określając długość okresu przechowywania?
8. Co robią Państwo po upływie okresu przechowywania danych w przypadku, gdy jego długość została wcześniej określona i jakimi procedurami dysponują Państwo w tym względzie?
9. Czy anonimizują Państwo dane? Jeśli tak, to w jaki sposób? Czy taka anonimizacja jest odwracalna? Jakie informacje zawierają dane zanonimizowane?

10. Czy dane dostępne są np. dla pracowników, czy też są one przetwarzane bez udziału człowieka?
11. Czy udostępniają Państwo dane osobom trzecim? W jakich krajach? Prosimy o określenie, jakiego rodzaju dane są przez Państwa udostępniane podanym poniżej kategoriom odbiorców i w jakich krajach:
- reklamodawcy;
 - partnerzy reklamowi;
 - organy ścigania (konieczność zastosowania się do ustawowego wymogu udostępnienia danych, np. na potrzeby postępowania sądowego);
 - inni odbiorcy (proszę podać, jacy).
12. W jaki sposób informują Państwo użytkowników o fakcie gromadzenia, przetwarzania i przechowywania danych? Czy udzielają Państwo użytkownikom wyczerpujących informacji na temat np. plików „cookie”, profilowania i innych narzędzi monitorujących działania na stronie internetowej? Jeśli tak, proszę załączyć egzemplarz takiej informacji dla użytkowników wraz ze wskazaniem, gdzie została ona umieszczona.
13. Czy zapewniają Państwo użytkownikom prawo dostępu do danych i ich sprostowania lub zażądania ich zmiany, usunięcia lub zablokowania? Czy możliwe jest całkowite wyłączenie z góry możliwości gromadzenia lub przechowywania danych w taki sposób, że żadne dane określonej osoby fizycznej nie są gromadzone, a w żadnym z odnośnych systemów przechowywania nie pozostaje żaden ślad takiego użytkownika? Czy wykonanie takich praw wiąże się z jakimikolwiek kosztami?
14. Czy stosują państwo środki zapewniające bezpieczeństwo przechowywania danych? Jakież?
15. Czy powiadomili Państwo krajowy organ ds. ochrony danych na terenie EOG? Jeśli tak, proszę o podanie nazwy organu. Jeśli nie, proszę uzasadnić, dlaczego nie powiadomili Państwo takiego organu.